

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ)
ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑ, Θ΄ 2.1-4

“Ότι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινήν ποιητέον, φανερόν· τίς δ’ ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτ’ ἀπαντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν· πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· ἕκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττὰ (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινας)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθύς πάντες τιμῶσιν, ὥστ’ εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσῃ τὸν μετέχοντα μὴ βάνουσον. Βάνουσον δ’ ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε το απόσπασμα:
«Ότι μὲν οὖν νομοθετητέον..... οὐκ ἄδηλον».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

B1. Με βάση το κείμενο που σας δόθηκε, ποιες είναι οι θέσεις του φιλοσόφου σχετικά με τον χαρακτήρα της παιδείας και ποιες κατευθύνσεις πιστεύει ότι πρέπει να διαμορφώσουν τελικά την προσωπικότητα του μαθητή της εποχής του;

Μονάδες 15

B2. Με βάση το απόσπασμα που ακολουθεί, να καταγράψετε τους συλλογισμούς με τους οποίους ο Αριστοτέλης καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο άνθρωπος είναι «φύσει ζῷον πολιτικόν».

Μονάδες 15

«Όλα αυτά κάνουν φανερό ότι η πόλη ανήκει στην κατηγορία των πραγμάτων που υπάρχουν εκ φύσεως και ότι ο άνθρωπος είναι ένα ον προορισμένο από τη φύση να ζει σε πόλη (πολιτικόν ζῷον)· ο δίχως πόλη άνθρωπος (θέλω να πω: ο εκ φύσεως δίχως πόλη άνθρωπος, όχι ο δίχως πόλη από κάποια τυχαία συγκυρία) ή είναι άνθρωπος κατώτερης ποιότητας ή είναι ένα ον ανώτερο από τον άνθρωπο· Είναι σαν εκείνον που ο Όμηρος τον στόλισε με τους χαρακτηρισμούς «άνθρωπος δίχως σόι, δίχως νόμους, δίχως σπιντικό»· αυτός ο άνθρωπος, ο δίχως πόλη από τη φύση του, είναι – την ίδια στιγμή – και άνθρωπος που παθιάζεται με τον πόλεμο: είναι σαν ένα απομονωμένο πιόνι στο παιχνίδι των πεσσών.»

B3. Ποια είναι τα θέματα που πραγματεύεται ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά και πώς ορίζει την πόλη;

Μονάδες 10

B4. α) Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας (απλές ή σύνθετες) για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **λανθάνειν, βίον, ἦθος, ταραχώδης, εἴληφε.**

Μονάδες 5

β) Να βρείτε στο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις που σας δίνεται: **ανακωχή, συνέλευση, τονισμός, διένεξη, χρηματικός.**

Μονάδες 5

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, IV. 27, 3-4

Κλέων δέ γνούς αὐτῶν τήν ἐς αὐτόν ὑποψίαν περί τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως οὐ τάληθῆ ἔφη λέγειν τούς ἐξαγγέλλοντας. Παραινούντων δέ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μή σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινάς πέμψαι, ἠρέθη κατάσκοπος αὐτός μετά Θεαγένους ὑπό Ἀθηναίων. Καί γνούς ὅτι

ἀναγκασθήσεται ἢ ταῦτά λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τάναντία εἰπὼν ψευδῆς φανήσεσθαι, παρήνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτούς καί ὠρμημένους τι τό πλέον τῆ γνώμη στρατεύειν, ὡς χρή κατασκόπους μὲν μή πέμπειν μηδέ διαμέλλειν καιρόν παριέντας, εἰ δέ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας.

Λεξιλόγιο

κωλύμη: το εμπόδιο

διαμέλλω: αναβάλλω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο στο τετράδιό σας.

(Μονάδες 20)

2. α) Να γράψετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

γνούς: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου

ἔφη: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής του ενεστώτα

ἦρέθη: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου

φανήσεσθαι: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα της μέσης φωνής

πλεῖν: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα

(Μονάδες 5)

2. β) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για κάθε λέξη:

ξυμβάσεως: τη δοτική του ενικού αριθμού

τάληθῆ: τα παραθετικά του επιθέτου στον ίδιο τύπο

οἷς: τη γενική του ενικού αριθμού

ψευδῆς: την κλητική του ενικού αριθμού

ἄνδρας: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού

(Μονάδες 5)

3.α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους του κειμένου: αὐτῶν, τοὺς ἐξαγγέλλοντας, κατάσκοπος, οἷς, εἰπὼν, ὠρμημένους.

(Μονάδες 6)

3. β) «γνούς ὅτι ἀναγκασθήσεται...ψευδῆς φανήσεσθαι»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

(Μονάδες 2)

3. γ) γνούς (το πρώτο): να αναγνωρίσετε συντακτικά τη μετοχή και να την αναλύσετε στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(Μονάδες 2)

Επιμέλεια: Μαρία Παπαναστασίου
Ορόσημο Χολαργού – Αγίας Παρασκευής
Τομέας Αρχαίων Ελληνικών

ΟΡΟΣΗΜΟ